

**Eesti
Roheline
Liikumine**
Estonian Green Movement-FoE

ERL INFOKIRI

JAANUAR 2016

PLAANID AASTAKS 2016

COP21: avalikel aktsioonidel osalenute muljeid

Põnevat lugemist, vaatamist

Jälgi meie tegevusi ka Facebookis
nime all Eesti Roheline Liikumine

Eesti Roheline Liikumine
Tiigi 8-24, 51003 Tartu

Telefon: 742 2532
E-post: info@roheline.ee

PLAANID AASTAKS 2016

KAI ALLIKAS
ERL-i projektijuht

2015 aasta lõpp osutus ERLis üsna tempokaks: osavõtmine Pariisi kliimakõnelustest (küll mitte konverentsisaalis, aga häälkalt koos tuhandete teiste organisatsioonidega tänavatel), erinevad seminarid ja tegevused koostööpartneritega.

Uuel aastal on plaanis kliimamuutustega ühest või teisest aspektis edasi tegeleda, näiteks uurida rohkem jätkusuutlike kogukondade temaatikat, s.h toitu, energeetikat. Kindlasti on tulemas erinevad avalikud seminarid ja jätkub ka Rohelise Tee Õntu sari Tartus. Üheks sooviks on sarnase ülesehitusega seminarid ka Tallinnas regulaarselt käima saada, aga selle nimel töö alles käib.

Üheks heaks uudiseks on see, et suvel on võimalik ERLi liikmetel kokku saada motiveerivas ja vabas õhkkonnas – toimub paaripäevane suvekool. Täpsemad teemad, asukoht ja aeg on veel täpsustamisel ja Sinul on võimalus ka selle planeerimisel nõu ja jõuga abiks olla vastates järgnevas küsimustikus: <http://goo.gl/forms/VBBm2m1MfI> või kirjutades mulle kai@roheline.ee Suvelaager on hea koht koos plaane pidada, tutvavaks saada, organisatsiooni tugevdada ja midagi ära teha.

Kindlasti tuleb palju teemasid veel jooksvalt üles, sõltudes parasjagu ühis- ja keskkonnas toimuvast, projektipartnerite ettepanekutest ja paljust muust. Samuti ootame mõtteid ja aktiivset osavõttu ERLi liikmetelt.

Foto: Erakogu

Jälgi meie tegevusi ka Facebookis nime all Eesti Roheline Liikumine

Eesti Roheline Liikumine
Tiigi 8-24, 51003 Tartu

Telefon: 742 2532
E-post: info@roheline.ee

COP21: AVA- LIKEL AKTSIOO- NIDEL OSALE- NUTE MULJEID

ELIISA SAKSING

ERL-i kommunikatsioonijuht

Kui enamik eestlasi nägi, kuulis, luges kliimakonverentsil toimuvast televiisori, raadio või ajalehtede vahendusel, siis üks seltskond võttis kätte ja läks Pariisi koha peale kogu tegevust oma silmaga vaatama ja kõiges toimivas kaasa lööma. Kliimakonverentsist on nüüd mõni aeg möödunud, kuid osalenute mälestused püsivad veel värskena. Eesti Rohelise Liikumise vabatahtlikud Demy Landson, Kadri Tõnnisson ja Raul Potisepp jagasid oma muljeid Pariisis toimunu kohta keskkonnaaktivistide vaatevinklist.

Foto: Erakogu

Alustuseks, palun kirjeldage lühidalt, mida Pariisis tegite.

Kadri: Pariisis osalesime Friends of the Earthi (FoE) korraldatud COP21 aktsioonis ja sellele eelnenud ettevalmistuspäeval. Kuna paar nädalat varem toimunud terroriakti tõttu keelati ära kõik massikogunemised, pidi FoE kogu pooleteise aasta jooksul plaanitud ürituste kontseptsiooni muutma ning ettevalmistav üri-

tus korraldati siseruumides. Meie Rohelise Liikumise meeskond aitas hommikul saali ette valmistada ning lõuna paiku osalesime paar metroopeatust kaugemal asuvas väliköögis ühise õhtusöögi ettevalmistustes. Pealelõunal algas sündmuspäigas workshop-pide ja kihutusõnede üritus, mis kulmineerus õhtul suure lava ees ühiste loosungite hüüdmise, aktiivselt liigutamise ning tutvumismängudega. Õhtul osalesime veel nõudepesu meeskonnas. Teise päeva hommikul koguneti üheksateistkümnemes Pariisi punktis, kus jagati koordinaadid, et kujundada Pariisi tänavatele sõnum CLIMATE JUSTICE PEACE ('kliima, õiglus, rahu'). Eestlased osalesid climate'i M-tähe moodustamisel. Keskpäeval toimus Triumfikaare vahetus läheduses tänaval punase joone nimeline kogunemine, kus 20 000 inimest moodustasid sümbolise punase joone, millest ei tohiks üle astuda, kui tahame, et kliimamuutused püsiks kontrolli all. Päeva lõpetasime Eiffeli torni lähistel, kus moodustati inimkett ning peeti kõnesid.

Mis teid nende mõne päeva vältel Pariisis kõige enam üllatas, šokeeris, vaimustas, lõbustas – ühesõnaga, mingit suuremat emotsiooni tekitas?

Kadri: Mind üllatas see, kuidas 2000 inimesele süüa valmistati. Ühes elurajoonis suure värava taga asus väliköök, kus hiiglaslikes kateldes süüa keedeti. Ja selle kahe ja poole tunni jooksul, mis mina seal veetsin, ma sõna otseses mõttes kogu aeg hakkisin köögivilju – lehtpeeti, redist, kapsast, sellerit, sibulat. Seda lihtsalt tassiti kastide viisi lauale ja hakitud toiduained jälle minema. Ja me ei näinud sellel ei algust ega lõppu. Muusika mängis ja õhkkond oli sõbralik. Lahkudes oli parema käe lihas igatahes väga väsinud. Õhtuks oli meie hakitud toiduainetest valmis saanud imemaitsev taimetoit.

Demy: Mind üllatasid kohalikud prantslased, õhkkond ja uskumatul kombel poliitsei. Iga nurga peal oli mõni relvastatud isik ja algselt jäi mulje nagu nad oleksid seal selle pärast, et meeleavaldused toimuvad ja nad tahavad seda ära hoida. Siiski oli asi hoopis vastupidine: naeratavad näod hoopis muretsetesid, et meil midagi ohtlikku kotis poleks. Kõik turvalisuse eesmärgil – olen veendunud, et see oli üks ohutumaid aegu, mil Prantsusmaal külastada. Ja kohalikud inimesed elasid õhinaga kaasa ning muigasid kavalalt meie tegevuse peale – ülimalt vastutulelik ja sõbralik rahvas.

Millised meeleolud ja õhkkond valitses Pariisis kogu selles aktsioonide organiseerimise ja läbiviimise virvarris?

Demy: Õhkkond oli ärev. Iga nurga peal võis kohata kedagi enda sarnast – oli ta siis klepsuga märgistatud või sõna otseses mõttes üleni rohelises kostüümis, mis oli kaetud erinevate kliimamuutusi puudutavate hüüdlauseetega. Tegime korduvalt nalja, et Pariis on nüüd justkui ökoterroristide poolt vallutatud. Kuna kõik need 20000 inimest pidid pidevalt ühest kohast teise liikuma, siis ei olnud isegi vaja teejuhiseid küsida, lihtsalt tuli vooluga kaasa

Jälgi meie tegevusi ka Facebooki nime all Eesti Roheline Liikumine

Eesti Roheline Liikumine
Tiigi 8-24, 51003 Tartu

Telefon: 742 2532
E-post: info@roheline.ee

Eesti
Roheline
Liikumine
Estonian Green Movement-FoE

minna. Mulle jäi mulje, et inimesed tõesti oskavad elada nüüd ja praegu ning naudivad seda – isegi metros tegi üks seltskond meie sõidu huvitavaks ootamatu live music show'ga.

Raul: Tundus, et enne sõitu räägitu oli isegi veidi ülepaistatud, et politsei on väga närviline ning võib igaühte ilma mingisuguse hoiatuseta vahistada. Politsei ja sõjaväe kohalolekut oli Pariisis näha igal sammul, aga kui käitud mõistlikult, siis ei teki mingeid probleeme. Mul oli kaks päeva suur kokkukeritud plakat käes, millega mööda Pariisi ringi käisin ning arvasin, et sellega võib mingil hetkel tekkida probleeme, et politsei tuleb vähemalt ja vaatab üle, millega on tegemist, aga ei tundnud keegi huvi. Meeleavaldustel tundus ka, et politsei pigem on selleks, kohal, et mitte lasta kahtlasi isikuid meeleavaldajate sekka. Politsei käitus väga viisakalt, samas käitused ka meeleavaldajad väga viisakalt. Kui keegi ilmutas agressiivsuse märke, siis teised meeleavaldajad rahustasid ta maha või saatsid ta meeleavalduselt minema.

Raul: Väga erineva taustaga, nagu Kadri kirjeldas. Pigem oli rohkem ikkagi hipisid ja hipstereid. Samuti jäid silma sotsialistid, kellest mõni kandis särki kirjaga CCCP, mis tekitab mitmesuguseid mõtteid, et kas ta ikka teab, mis sõnumit ta oma särgil kannab, või kas see on ikka see sõnum, mida ta tahaks edasi anda. Teine grupp, kes selgelt eristus teistest, oli moslemitest koosnev keskkonnaorganisatsioon, kelle põhiülesanne oli kliimamuutuste teemat levitada moslemite hulgas. Nende teine suur teema oli näidata ja tõestada kõigile, et väga suur osa moslemeid on väga rahumeelsed ja normaalsed inimesed ja et islam ei ole mitte midagi ekstreemset. Nende sõnum on, et igas religioonis leidub inimesi ning grupe, kes tahavad religiooni praktiseerida väga ekstreemsetes vormides ning kahjuks on islam tänu ekstremistidele saanud külge väga halva maine, aga väga suur enamik moslemeid on täiesti tavalised inimesed, kellel pole mitte mingit probleemi elada Lääne ühiskonnas koos kohalike inimeste, nende tavade ja kultuuriga.

Foto: Erakogu

Kuidas kirjeldaksite neid inimesi, kes meeleavaldusel osalesid?

Kadri: Ei saagi kirjeldada keskmist meeleavaldajat, sest nägime nii kolmeaastaseid kui 80- aastaseid inimesi, nii mehi kui naisi, nii hipisid kui ülikonnas isikuid. Minu jaoks oli üllatav, et väga suur osa oli keskealisi. Ja see, et kõigil osalejatel oli nii palju energiat see pikk ja väsitav päev kaasa teha.

Demy: Iseloomuomadustelt oli iga inimene täiesti ennastohverdavalt vastutulelik ja abivalmis. Kuna meid kõiki ühendas üks eesmärk, siis oli ka suhtlemine omavahel avameelne, otsekohene ja siiras.

Mis te arvate, kas poliitikute kohtumisest oli ka reaalselt kasu?

Raul: Pariisi kliimakonverentsil tuli saavutada globaalne kokkulepe kliimamuutuste vastu võitlemiseks. Kui ka sellel tippkohtumisel poleks kokkulepet saavutatud, oleks see tõsise küsimärgi alla seadnud ÜRO kui organisatsiooni võimekuse lahendada globaalseid probleeme 21. sajandil. Samas olid kõik eeldused kokkuleppe saavutamiseks olemas. Durbanis 2011. aastal leppisid riigid kokku, et Pariisis tuleb sõlmida uus kliimakokkulepe. Seekord tulid riigid Pariisi oma lubadustega, mitte ei surutud neile eesmärke peale ÜRO ega muude rahvusvaheliste organisatsioonide poolt. Pariisis sõlmiti oodatust veidi tugevam kokku-

lepe ning kuigi paljud küsimused jäid Pariisis vastuseta, on see hea koht, kust edasi minna. Seega arvan, et sellest kohtumisest oli kasu ning tundub, et erilist tänu kokkuleppe saavutamise eest tuleb avaldada prantslastele, kes osavate läbirääkijatena suutsid lahendada mitmeid lahkkelisid.

Agakorraldatud meeleavaldus – kas see õnnestus? Kas tundsitate, et see aitab muutustele kaasa?

Demy: Mina olen täiesti veendunud, et meeleavaldus aitas kaasa: kui kõik inimesed suudavad oma mõtted õigele teele suunata, siis on tulemus kindlasti näha – olgu see siis isiklikul tasandil või globaalselt. See osa, mis Pariisis kohal oli, oli vaid väike osa, tegelikult on meie tegevusega nõustujaid ju veelgi rohkem. Sotsiaalmeedia sai kõiksuguste inspireerivate postitustega üle ujutatud ja üks iga indiviid hakkab mingil määral parema poole püüdlema.

Foto: Erakogu

Kas tunnetasite Pariisis ka terroriakti järelmõjusid?

Kadri: Kuna kõigilt tuttavatelt olen kuulnud tagasisidet Pariisist, et see on kohutavalt rahvarohke ja vaatamisväärsuste juures on poolepäevased järjekorrad oodata, siis meie nägime küll kõige rohkem poole tunnist järjekorda. Inimesi ei olnud üldse nii palju tänavatel, kui ma kartsin. Tõenäoliselt oli turiste just seetõttu vähem, et hirm terrorirünnakutest oli suur. Siinkohal muidugi välja arvatud meeleavaldused, kus osales 20000 inimest.

Demy: Loomulikult puudutas see teema kõiki ja on raske ignoreerida fakti, et see hetk, millal terroriakt toimus, pole ju aastate taguses ajas, vaid just toimunud. Õnnestus suhelda ka kohalike inimestega ning paraku ollakse Pariisis tõesti küllaltki hirmul. Abdel, inimene, kes koha peal majutust pakkus, rääkis, et oli just samal õhtul linnas sõpradega einestamas kõigest paar restorani toimumiskohast eemal. Sellegipoolest suudavad nad end väga hästi kokku võtta ja asja üle isegi nalja visata. Eks nad väärtustavad elu ja elamist nüüd mingil määral rohkem.

Läksite COPile kindlasti teatud ootustega – kas need siis kokkuvõttes täitusid?

Raul: COPile sai mindud mitmete ootustega. Ühelt poolt oli soov olla kohal Pariisis, et avaldada meelt tugeva kliimaleppe sõlmimiseks ning anda märku Eesti probleemidest ning väljakutsetest. Samuti olid ootused leida uusi tutvusi keskkonnaorganisatsioonidest üle Euroopa ning jagada nendega kogemusi, teadmisi ning pakkuda välja koostöövõimalusi tulevikuks. Teisalt, olla kohal Pariisis sellisel ajaloolisel hetkel ning kuulda esimesena uudiseid kliimaleppe sõlmimisest ning kajastada kõike COPiga seonduvat oli väga uhke ning väga võimas kogemus. Vähemalt minul täitusid ootused täiel määral.

Mis mõtted endaga Pariisist kaasa võtsite?

Kadri: Keskkonnaaktiviste on igast rassist, rahvusest, vanusest, soost ja elualalt.

Demy: Minu elu muutus neil paaril päeval täiesti. Sain kinnitust, et minu väärtushinnangutega nõustuvad paljud ning pole kunagi olnud paremat tunnet midagi nii üllast mõtlemise asemel kõva häälega nõuda. Kavatsen ka edaspidi endast kõik anda, et õigus saaks jalule seatud.

Foto: Erakogu

PÕNEVAT LUGEMIST, VAATAMIST

National Geographicu videolõik tammist, mis võib hävitada 12 000 aastat ajalugu.

<http://video.nationalgeographic.com/video/news/140221-tigris-river-dam-vin?source=searchvideo>

* * *

Kui 2015. aasta suvel Prantsusmaal toidujäätmete äraviskamise vastane seadus protseduuriliste vajakajäämiste tõttu vastu võtmata jäeti, siis nüüdseks on vastavad parandused tehtud ning seadus siiski kinnitatud.

Foto: Bertrand Guay/AFP

http://www.theguardian.com/world/2015/dec/10/france-vote-force-supermarkets-give-away-unsold-food-waste?CMP=share_btn_fb

* * *

Bankwatchi blogi: toksiline arseen Namiibias.

<http://bankwatch.org/news-media/blog/health-reports-confirmed-widespread-over-exposure-toxic-arsenic-tsumeb-smelter-namib>

* * *

Prantsusmaa keskkonnaminister kinnitas, et ühekordsed kilekotid kaovad Prantsusmaa supermarketitest alates 2016. aasta märtsikuust.

Foto: Dmitri Kotjuh / JÄRVA TEATAJA/SCANPIX

<http://tarbija24.postimees.ee/3450831/prantsusmaa-keelab-jargmisel-aastal-uehekordsed-kilekotid>

* * *

Poliitikud ja riigijuhid peavad Pariisi kliimalepet ambitsioonikaks, aga looduskaitstjad pigem väikeseks positiivseks sammuks pikal teel. Kliimaleppe 32 leheküljel esineb sõna “elurikkus” ja “ookeanid” ühel korral, “mets” paaril ning “väljasuremine” mitte kordagi. Samas on need märksõnad ja paljud teised, mida peaks kliimamuutustest rääkides kasutama. Loe, mida arvavad erinevate loodusvaldkondade teadlased Pariisi leppest ja kliimamuutusest.

<http://www.theguardian.com/environment/radical-conservation/2016/jan/06/-paris-agreement-biodiversity-coral-reefs-forests>

* * *

Miks peaks ostama kaupa kohalikult talunikult ja kas see on üldse võimalik? Intervjuu Kaupo Vipiga.

Foto: Janek Jõgisäär

<http://www.bioneer.ee/bioneer/arvamus/aid-20166/V%C3%A4iketootmine-ja-OTT-liikumise-m%C3%B5ju-majandusele.-Intervjuu-Kaupo-Vipiga>

* * *

Tähtis võit Nigeeria talunikele ja FOEE Madalmaadele, kes võitsid Shelli seitse aastat kestnud kohtuprotsessis

Foto: FoEE

<http://www.foei.org/news/outcome-appeal-shell-victory-environment-nigerian-people-friends-earth-netherlands>

Jälgi meie tegevusi ka Facebooki nime all Eesti Roheline Liikumine

Eesti Roheline Liikumine
Tiigi 8-24, 51003 Tartu

Telefon: 742 2532
E-post: info@roheline.ee

TEGUTSE

Suvel 2016 toimub ERL-i SUVEKOOL! Selleks, et suvekooli programm kujuneks võimalikult huvitavaks, palume teil pakkuda ideid, millest laagris rääkida või mida teha. Laagri pikkuseks oleks ca 3 päeva, osalejate arvuks 40.

Mõttele julgelt “kastist välja” ja pane oma ideed kirja siia <http://goo.gl/forms/VBBm2m1Mfl>.

Eesti Rohelise Liikumise infokirja ilmumist rahastab Euroopa Liit ja infokirja sisu eest vastutab Eesti Roheline Liikumine.

Eesti Roheline Liikumine Tiigi 8-24, 51003 Tartu
Telefon: 742 2532 E-post: info@roheline.ee
Jälgi meie tegevusi ka Facebookis nime all
Eesti Roheline Liikumine

Toimetaja: **Eliisa Saksing**
eliisa@roheline.ee

Kujundaja: **Neeme Möll**

